

จักรพรรดิญี่ปุ่น กับการลះ ราชลัษณัต

เบญจรงค์ ใจใส แดร์ อาร์สลานีอง
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ เป็นหนังสือใน “โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านญี่ปุ่นศึกษา” ของศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมื่อผู้เขียนทราบข่าวการสละราชสมบัติของจักรพรรดิอากิฮิโตะ ในวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 2016 ซึ่งจักรพรรดิอากิฮิโตะทรงมีกระแสพระราชดำรัสทางวิทยุผ่านทางสถานีโทรทัศน์ NHK นั้น ผู้เขียนรู้สึกตกใจกับข่าวนี้เป็นอย่างมากจึงเริ่มศึกษาเกี่ยวกับการสละราชสมบัติของจักรพรรดิญี่ปุ่นในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น และพบว่า การสละราชสมบัติของจักรพรรดิญี่ปุ่นนั้นไม่ได้เป็นเรื่องแปลกและเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 7 มีจำนวนจักรพรรดิที่สละราชสมบัติทั้งสิ้น 63 พระองค์ และการสละราชสมบัติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กับประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน

ถึงแม้การสละราชสมบัติจะไม่ได้เกิดขึ้นอย่างปกติเหมือนการขึ้นครองราชย์หลังจากจักรพรรดิองค์ก่อนสิ้นพระชนม์ แต่การสละราชสมบัติของจักรพรรดิญี่ปุ่นก็เกิดขึ้นในหลายช่วงสมัยของประวัติศาสตร์จนอาจจะกล่าวได้ว่า การสละราชสมบัติของจักรพรรดิญี่ปุ่นนั้นเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในราชวงศ์ยามาโตะ แต่ก็มีเหตุปัจจัยและสิ่งที่อยู่เบื้องหลังของการสละราชสมบัติที่น่าสนใจซ่อนอยู่ อย่างน่าสนใจด้วยเช่นกัน

หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นในประเทศไทยต่อไป

สารบัญ

คำนิยาม	I
คำนำ	II
สารบัญ	III
สารบัญรูป	VII
สารบัญตาราง	XIV

บทที่ 1 เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับราชวงศ์ยามาโตะ	1
1. เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับจักรพรรดิญี่ปุ่น	7
1.1 บทบาทและสถานะของจักรพรรดิญี่ปุ่น	7
1.2 การเรียกขานพระนามของจักรพรรดิ	10
1.3 ไตรราชกกุธภัณฑ์	10
1.4 การขึ้นครองราชย์	12
1.5 การเปลี่ยนชื่อยุคสมัยและรัชศกของราชวงศ์ยามาโตะ	16
1.6 พระราชกรณียกิจของจักรพรรดิ	19
2. การใช้ชีวิตของจักรพรรดิและสมาชิกราชวงศ์	21
2.1 เกี่ยวโตโกะโชะและพระราชวังอิมพีเรียล	21
2.2 การแบ่งประเภทของสมาชิกราชวงศ์ในปัจจุบัน	27
2.3 ตราประจำราชวงศ์และสัญลักษณ์ประจำพระองค์ของสมาชิกราชวงศ์	37
2.4 ราชวงศ์ยามาโตะกับความเชื่อทางศาสนาชินโตและศาสนาพุทธ	39
บทสรุปท้ายบทที่ 1	41

สารบัญ

บทที่ 2 จักรพรรดิญี่ปุ่นในสมัยต่าง ๆ	43
ช่วงที่ 2.1 จักรพรรดิญี่ปุ่นในสมัยโบราณ	44
1. ช่วงที่ 1 - ตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 1 – 9	45
2. ช่วงที่ 2 - ตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 10 – 28	49
3. ช่วงที่ 3 - ตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 29 – 39	65
4. ช่วงที่ 4 - ตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 40 – 49	75
สรุปช่วงที่ 2.1	84
ช่วงที่ 2.2 จักรพรรดิญี่ปุ่นในสมัยเฮอัน	85
1. ช่วงที่ 1 - ตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 50 – 70	85
2. ช่วงที่ 2 - ตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 71 – 81	106
สรุปช่วงที่ 2.2	115
ช่วงที่ 2.3 จักรพรรดิญี่ปุ่นในสมัยคามาคุระ มุโรมะจิและอาซุจิโมะโมะยามะ	116
1. ช่วงที่ 1 - ตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 82 – 100	116
2. ช่วงที่ 2 - ตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 101 – 107	135
สรุปช่วงที่ 2.3	139
ช่วงที่ 2.4 จักรพรรดิญี่ปุ่นในสมัยเอโดะ	140
1. ช่วงตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 108 – 121	140
สรุปช่วงที่ 2.4	151
ช่วงที่ 2.5 จักรพรรดิญี่ปุ่นในสมัยใหม่และสมัยปัจจุบัน	151
1. ช่วงตั้งแต่จักรพรรดิองค์ที่ 122 – 126	151
สรุปช่วงที่ 2.5	162

สารบัญ

บทที่ 3 การสละราชสมบัติของจักรพรรดิในแต่ละสมัย	163
1. จักรพรรดิญี่ปุ่นที่สละราชสมบัติในขณะที่ยังมีพระชนม์ชีพ	165
2. เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสละราชสมบัติในช่วงต่าง ๆ	169
1. การสละราชสมบัติของจักรพรรดิในสมัยโบราณจนถึงสมัยจักรพรรดิ องค์ที่ 49 (รวม 49 พระองค์)	169
2. การสละราชสมบัติของจักรพรรดิในช่วงต้น - กลางสมัยเฮอัน (องค์ที่ 50 - 70 รวม 21 พระองค์)	188
3. การสละราชสมบัติในสมัยที่โจโก (จักรพรรดิซึ่งสละราชสมบัติ) มีอำนาจ (องค์ที่ 71 - 81 รวม 11 พระองค์)	199
4. การสละราชสมบัติในสมัยคามาคุระ (องค์ที่ 82 - 95 รวม 14 พระองค์)	208
5. การสละราชสมบัติในสมัยมูโรมะจิ-เซ็งโงะกุ-ต้นสมัยเอโดะ (องค์ที่ 96 - 107 รวม 17 พระองค์)	212
6. การสละราชสมบัติในสมัยเอโดะ (องค์ที่ 108 - 121 รวม 14 พระองค์)	230
7. การสละราชสมบัติตั้งแต่สมัยเมจิจนถึงจักรพรรดิอากิฮิโตะ (องค์ที่ 122-125 รวม 4 พระองค์)	236
บทสรุปท้ายบทที่ 3	249

สารบัญ

บทที่ 4 สรุปการสละราชสมบัติของจักรพรรดิในประวัติศาสตร์	251
1. ช่วงของการแย่งชิงราชสมบัติระหว่างเจ้าชายในราชวงศ์อย่างดุเดือด (ช่วงสมัยจักรพรรดิองค์ที่ 1 – 34)	266
2. ช่วงของการครองอำนาจในสายสกุลเดียวในสมัยอาซูกะ - ปลายสมัยนารา (องค์ที่ 35 – 49)	273
3. ช่วงของการครองอำนาจของขุนนางตระกูลฟูจิวาระในช่วงต้น - กลางสมัยเฮอัน (องค์ที่ 50 – 70)	277
4. ช่วงการครองอำนาจโดยจักรพรรดิที่สละราชสมบัติ (องค์ที่ 71 – 81)	281
5. ช่วงการครองอำนาจโดยชนชั้นซามูไรในสมัยคามาคุระ-มูโรมะจิ-เซ็งโงะกุ-ต้นสมัยเอโดะ (องค์ที่ 82 – 107)	289
6. ช่วงการครองอำนาจของตระกูลโทกูงาวะในสมัยเอโดะ (องค์ที่ 108 – 121)	295
7. ช่วงการกลับมาใช้อำนาจของจักรพรรดิในสมัยเมจิ-ไทโช-โชวะ และไม่มีการสละราชสมบัติ (องค์ที่ 122 – 124)	298
8. ช่วงการเป็นจักรพรรดิที่เป็นสัญลักษณ์ของจักรพรรดิอากิฮิโตะ (องค์ที่ 125)	299
บทสรุปท้ายบทที่ 4	309
บทสรุปท้ายเล่ม	311
บรรณานุกรม	315
ดัชนี	323

สารบัญรูป

รูปที่ 1	ตัวอย่างภาพของจักรพรรดิจิมมุในหนังสือประวัติศาสตร์สำหรับเยาวชน 「少年日本歴史読本. 第四編」	3
รูปที่ 2	หน้าปกของบันทึกโคจิเกิ	4
รูปที่ 3	ตัวอักษรภายในบันทึกโคจิเกิ	4
รูปที่ 4	ด้านในของบันทึกนิฮงโชกิ	5
รูปที่ 5	ด้านในของบันทึกนิฮงโชกิ	5
รูปที่ 6	จักรพรรดินีจิงงุ เขียนโดยสึคิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本史 略図会」	6
รูปที่ 7	หน้าปกของโคจิตสึเต็มปัง 「皇室典範」	9
รูปที่ 8	ภายในเอกสารโคจิตสึเต็มปัง 「皇室典範」	9
รูปที่ 9	พระราชวังเกียวโตหรือ เกียวโตโกะโตะในช่วงต้นสมัยเมจิ 「御即位及大嘗祭」	21
รูปที่ 10	อาคารชิชินเด็นที่พระราชวังเกียวโต 「皇室写真帖」	23
รูปที่ 11	พระราชพิธีขึ้นครองราชย์ของจักรพรรดิไทโชที่อาคารชิชินเด็น 「御即位及大 嘗祭」	23
รูปที่ 12	พระราชพิธีขึ้นครองราชย์ในสมัยเอโดะ ที่อาคารชิชินเด็น 「御即位及大嘗祭」	24
รูปที่ 13	ขบวนแปรพระราชฐานของจักรพรรดิเมจิสู่เมืองโตเกียวในช่วงต้นสมัยเมจิ 「皇室写真帖」	25
รูปที่ 14	อาคาร 3 หลัง คิวจุชินเด็น อาคารเรือนไม้เพื่อประกอบพิธีทางศาสนาในพระ ราชวังเกียวโต ซึ่งในพระราชวังอิมพีเรียลก็สร้างในแบบเดียวกัน 「御即位及 大嘗祭」	26
รูปที่ 15	พระโอรส 3 พระองค์ของจักรพรรดิไทโช 「皇室写真帖」	27
รูปที่ 16	เจ้าชายในราชสกุลฟูชิมิโนะมิมะและพระชายา ในสมัยไทโช 「皇室写真帖」	28
รูปที่ 17	เจ้าชายในราชสกุลคังอินโนะมิมะและพระชายา ในสมัยไทโช 「皇室写真 帖」	29
รูปที่ 18	เจ้าชายในราชสกุลคุนิโนะมิมะและพระชายา ในสมัยไทโช 「皇室写真帖」	30

สารบัญรูป

รูปที่ 19	เจ้าชายในราชสกุลนาชิโมะโตะโนะมิมะและพระชายา ในสมัยไทโช 「皇室写真帖」	31
รูปที่ 20	เจ้าชายในราชสกุลคิตะชิระคาวะโนะมิมะและพระชายา ส่วนด้านซ้ายเป็นพระชายาของเจ้าชายในราชสกุลทาเคดะโนะมิมะ ในสมัยไทโช 「皇室写真帖」	31
รูปที่ 21	เจ้าชายในราชสกุลคะโจโนะมิมะและพระชายา ในสมัยไทโช 「皇室写真帖」	32
รูปที่ 22	เจ้าชายในราชสกุลคากะโนะมิมะและพระชายา ในสมัยไทโช 「皇室写真帖」	33
รูปที่ 23	เจ้าชายในราชสกุลอาซะกะโนะมิมะและพระชายา ในสมัยไทโช 「皇室写真帖」	34
รูปที่ 24	ยามาโตะทาเครุโนะมิโคะโตะ (คนยืนตรงกลาง) พระโอรสของจักรพรรดิเคโคเป็นนักรบที่มีชื่อเสียงในสมัยโบราณ เขียนโดยสึจิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	52
รูปที่ 25	จักรพรรดิโอจิน 「集古十種」	55
รูปที่ 26	จักรพรรดิยูเรียวในขณะกำลังล่าหมาป่าที่ภูเขาคัตสึระจิ เขียนโดยโอะงะตะเก็กโก (尾形月耕) 「月耕随筆」	60
รูปที่ 27	เหตุการณ์อิตชิโนะเฮ็น การสังหารโงะโนะอิรุคะในพระราชวังโดยเจ้าชายนาคะโนะโอเอะร่วมกับนาคะโตะมิโนะคามะตะริ เขียนโดยสึจิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	70
รูปที่ 28	ตัวอย่างของบันทึก <i>ฟูโซเรียวคิ</i> บันทึกประวัติศาสตร์ในสมัยเฮอัน 「扶桑略記. 卷21」	74
รูปที่ 29	จักรพรรดิโซมุ	80
รูปที่ 30	จักรพรรดิคัมมุ	86
รูปที่ 31	จักรพรรดิเซวะ 「大日本歴史錦繪」	91
รูปที่ 32	ไทระโนะซาตะโมะริ (บนหลังม้าสีขาว) เขียนโดยสึจิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	97
รูปที่ 33	ฟูจิوارهโนะมิจินะงะ 「前賢故実. 卷第6」	102

สารบัญรูป

รูปที่ 34	บรรดาทหารมาแสดงความเคารพต่อ มินาโมะโตะโนะโยะริโตะโมะในชุดสีเขียว นั่งบนแท่นทางด้านขวาของภาพ 「大日本歴史錦繪」	112
รูปที่ 35	ภาพเหตุการณ์สงครามต้นโนะอุระซึ่งจักรพรรดิอันโตะคุ อยู่บนเรือพร้อมกับ พระอัยยิกาแม่ซึนโนะอามะ (ตรงกลางของรูป) 「大日本歴史錦繪」	115
รูปที่ 36	จักรพรรดิโกะไดโงะในระหว่างสงคราม เขียนโดยสึคิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡 芳年) 「大日本史略図会」	128
รูปที่ 37	จักรพรรดิโคเม 「孝明天皇聖徳記：附・会津の勤王」	149
รูปที่ 38	ภาพเหตุการณ์การลอบสังหารมหาอำมาตย์อิโนะอุเอะซุเกะบิโรณประตู่ซากุระ นอกปราสาทเอโดะ 「大日本歴史錦繪」	150
รูปที่ 39	ภาพงานเลี้ยงแบบตะวันตกซึ่งมีจักรพรรดิเมจิเข้าร่วมงาน (รูปทางด้านขวามือ ข้างจักรพรรดินิ) 「大日本歴史錦繪」	152
รูปที่ 40	จักรพรรดิเมจิเสด็จแปรพระราชฐานไปยังภูมิภาคต่าง ๆ 「皇室写真帖」	153
รูปที่ 41	จักรพรรดิเมจิในฉลองพระองค์แบบญี่ปุ่น 「皇室写真帖」	154
รูปที่ 42	จักรพรรดิเมจิในฉลองพระองค์แบบทหารตะวันตก 「大日本歴史」	155
รูปที่ 43	จักรพรรดินิโซเก็งในสมเด็จพระจักรพรรดิเมจิ 「皇室写真帖」	156
รูปที่ 44	ภาพทหารชาวต่างประเทศในกรุงโตเกียวในช่วงปลายสมัยเมจิ 「大日本歴史 錦繪」	157
รูปที่ 45	จักรพรรดิไทโช	159
รูปที่ 46	จักรพรรดินิเทเมในสมเด็จพระจักรพรรดิไทโช 「皇室写真帖」	160
รูปที่ 47	ศาลเจ้าอิเซะ	178
รูปที่ 48	เทพเจ้าอามาเตราซุ เทวดำนานที่เขียนใน นิฮงโชกิและโคจิกิ ในขณะที่กำลังอยู่ ที่ปากถ้ำที่ไปซ่อนตัว เขียนโดยสึคิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日 本名将鑑」	179

สารบัญรูป

รูปที่ 49	บุษบกโบราณที่เรียกว่า ทาคะมิกุระ ใช้ในพิธีขึ้นครองราชย์ตามแบบพระราชพิธีขึ้นครองราชย์แบบจีนเพื่อแสดงถึงความเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว 「御即位に関する評議書類. 〔高御座〕」	180
รูปที่ 50	ตัวอย่างบันทึก โชกุนอิฮงจิ บันทึกประวัติศาสตร์โบราณของประเทศญี่ปุ่น	187
รูปที่ 51	ภาพของซุงวะระโนะมิจิซะเนะในวัยเด็ก 「月百姿」	192
รูปที่ 52	ภาพของซุงวะระโนะมิจิซะเนะ 「前賢故実. 巻第5」	193
รูปที่ 53	มิโงได ใช้ในชีวิตประจำวัน (ด้านซ้าย) และที่ประทับล้อมม่านใช้ในพระราชพิธี (ด้านขวา) 「宮殿調度図解」	195
รูปที่ 54	จักรพรรดิคาซังและฟูจิวาระโนะมิจิกานะขณะที่หนีออกมาบวช 「つきの百姿一花山寺の月」	197
รูปที่ 55	การบันทึก จีนโนโซไตกิ โดย คิตะบะตะเกะชิคะฟูซะ ซุนนางของราชสำนักได้บันทึกในสมัยราชสำนักเหนือ-ใต้ 「少年三種の神器の歴史」	200
รูปที่ 56	สงครามโฮเง็ง 「保元の乱」	204
รูปที่ 57	สงครามเฮจิ 「平治の乱 平治物語」	204
รูปที่ 58	ภาพสงครามเฮจิ 「平治の乱 平治物語」	205
รูปที่ 59	ภาพสงครามที่ดันโนะอุระในขณะที่มินาโมโตะโยชิโตะเนะซึมานำทัพลงมาจากหน้าผาและทำให้ทัพของตระกูลเฮจิพ่ายแพ้ในที่สุด 「平家物語 壇ノ浦」	207
รูปที่ 60	สงครามในทะเลที่ดันโนะอุระ 「大日本歴史錦繪」	207
รูปที่ 61	มินาโมโตะโนะโยชิโตะโมะ ในขณะที่ยกทัพขึ้นที่พระราชวังในเมืองเกียวโต 「源頼朝公上洛之図」	209
รูปที่ 62	ขบวนแห่ไตรราชกกุธภัณฑ์จากพระตำหนักโยชิโนะไปยังเกียวโต 「少年三種の神器の歴史」	213
รูปที่ 63	อาชิคะงะทาเคอูจิ (ซึม้ายู่ตรงกลางของภาพ) ในระหว่างทำสงคราม 「大日本歴史錦繪」	216

สารบัญรูป

รูปที่ 64	อาชิกะงะทาเคอุจิในขณะกำลังบัญชาการสงคราม เขียนโดยสึคิโอะกะโยะ- ชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	217
รูปที่ 65	อาชิกะงะโยะชิมิตสึผู้รวมราชสำนักเหนือ-ใต้ให้เป็นหนึ่งเดียว เขียนโดยสึคิ- โอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	220
รูปที่ 66	โทโยโทมิอิเดโยะชิ (อุ้มเด็กยืนกลางภาพ) กับบรรดาทหาร 「大日本歴史錦 繪」	223
รูปที่ 67	รูปปั้นของโอดะโนะบุนางะ ในสวนของปราสาทคิโยะซุ จังหวัดไอจิ	224
รูปที่ 68	โทะระโนะชิเงะโมะริ (คนยืนด้านขวา) เขียนโดยสึคิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡 芳年) 「大日本名将鑑」	226
รูปที่ 69	หน้าปกของคุงะชูอัตโตะ	228
รูปที่ 70	ด้านในของคุงะชูอัตโตะ	229
รูปที่ 71	พิธีโคโจไซในสมัยเอโดะ 「御即位及大嘗祭」	236
รูปที่ 72	จักรพรรดิจิมมุ จักรพรรดิองค์แรกของราชวงศ์ยามาโตะ เป็นภาพที่แสดงถึง อำนาจของจักรพรรดิจิมมุและใช้ในหนังสือเรียนหลายเล่ม เขียนโดยสึคิโอะกะ- โยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	238
รูปที่ 73	ศาลเจ้ายาซุคุนิ กรุงโตเกียว ในปัจจุบัน (ถ่ายเมื่อ ค.ศ. 2019)	241
รูปที่ 74	ภาพสงครามเซนันซึ่งมีไซโงทาเคโมะริขี่ม้าอยู่ด้านขวาของรูป 「大日本歴史 錦繪」	243
รูปที่ 75	ภาพสงครามเซนันซึ่งมีไซโงทาเคโมะริ (บนหลังม้าด้านขวา) เป็นผู้บัญชาการ รบ 「大日本歴史錦繪」	243
รูปที่ 76	ช่วงท้ายของสงครามเซนันซึ่งฝ่ายของไซโงทาเคโมะริ (ขี่ม้าอยู่ตรงกลางของ ภาพ) เริ่มพ่ายแพ้ 「大日本歴史錦繪」	244
รูปที่ 77	ทาเคอุจิโนะซุคุเนะ (ผู้ชายคนที่นั่ง) นายทหารคนสำคัญของราชวงศ์ยามาโตะ ในสมัยโบราณ ในรูปกำลังช่วยจักรพรรดินิจิงงุทกปลา เขียนโดยสึคิโอะกะโยะ- ชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	268

สารบัญรูป

รูปที่ 78	ภาพวาดเจ้าชายโชโตะคุบนหน้าปกหนังสือประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น 「聖徳太子」	272
รูปที่ 79	ภาพของมินาโมะโตะโยะริโตะโมะ โซกุนคนแรกของรัฐบาลคามะคุระ เขียนโดยสึคิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	288
รูปที่ 80	จักรพรรดิคาเมยามะ เขียนโดยสึคิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本史略図会」	290
รูปที่ 81	หุ่นของโอดะโนะบุนางะ ซึ่งมีการทำใบหน้าเหมือนกับภาพวาดของโนบุนางะ ตั้งอยู่ในปราสาทคิโยะซุ จังหวัดไอจิ	293
รูปที่ 82	โทกูงาวะอิเอยาซุ โซกุนคนแรกของรัฐบาลเอโดะ เขียนโดยสึคิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本名将鑑」	296
รูปที่ 83	พระราชพิธีสละราชสมบัติในช่วงเช้าของวันที่ 30 เมษายน ค.ศ. 2019 ที่อาคารคาชิโคะโดะโคะโระะ 1 ในอาคาร 3 หลังในแบบญี่ปุ่นโบราณใช้ในการประกอบพิธีทางศาสนาของราชสำนักอยู่ภายในพระราชวังอิมพีเรียล	302
รูปที่ 84	สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะเสด็จฯ เข้าไปในที่อาคารคาชิโคะโดะโคะโระะเพื่อคารวะเทพเจ้าอามาเตราชูตามธรรมเนียมเดิมของราชสำนัก	303
รูปที่ 85	จักรพรรดิอากิฮิโตะ ในพิธีสละราชสมบัติในช่วงเย็นของวันที่ 30 เมษายน ค.ศ. 2019	303
รูปที่ 86	คัฟราเมง เขียนตัวหนังสือว่า “ปีแรกของรัชสมัยเรวะ” (令和元年) เพื่อเป็นการแสดงความยินดีกับการขึ้นรัชสมัยเรวะในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2019	304
รูปที่ 87	คัฟราเมง เขียนตัวหนังสือว่า “เรวะ” (令和) เพื่อเป็นการแสดงความยินดีกับการขึ้นรัชสมัยเรวะในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2019	305
รูปที่ 88	คามะโบะโกะ ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลคล้ายลูกชิ้นปลาของไทย เขียนเป็นตัวหนังสือแสดงความยินดีต่อรัชสมัยเรวะ	306

สารบัญรูป

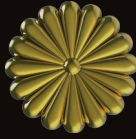
รูปที่ 89	ป้ายแสดงความขอบคุณต่อรัชสมัยเฮเซและแสดงความยินดีต่อรัชสมัยเรวะในช่วงเปลี่ยนผ่านสมัยในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2019 (ป้ายแถบสีขาวขอบสีแดงตรงกลางของรูป)	307
รูปที่ 90	ประตูด้านหน้าของศาลเจ้ายาซุคุนิในวันแรกของปีเรวะที่ 1 ค.ศ. 2019	308

ตัวอย่าง

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	จักรพรรดิญี่ปุ่นที่สละราชสมบัติในขณะที่ยังมีพระชนม์ชีพ	165
ตารางที่ 2	อายุขัยของจักรพรรดิองค์ที่ 1 - 10	170
ตารางที่ 3	การสละราชสมบัติของจักรพรรดิ 58 พระองค์ และสิ่งที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังการสละราชสมบัติ	253
ตารางที่ 4	จักรพรรดิที่ครองราชย์จนถึงอายุเกิน 60 ชันษา	265
ตารางที่ 5	ช่วงประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น	320

คำว่า “การสละราชสมบัติ” เป็นคำสำคัญของหนังสือเล่มนี้ ในหนังสือจึงมีเรื่องราวเกี่ยวกับจักรพรรดิญี่ปุ่นอย่างค่อนข้างละเอียดซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเห็นความเป็นมาและสิ่งที่เกิดขึ้นในราชวงศ์ยามาโตะอย่างชัดเจน เช่น ใครคือผู้ที่มีอำนาจในการปกครองประเทศญี่ปุ่น จักรพรรดิมีอำนาจในการปกครองหรือไม่

“การสละราชสมบัติ” ของจักรพรรดิในหนังสือเล่มนี้จะทำให้เห็นการต่อสู้ของจักรพรรดิของราชวงศ์ยามาโตะในช่วงสมัยต่าง ๆ เพื่อรักษาราชวงศ์ยามาโตะ และถึงแม้บางช่วง “จักรพรรดิ” จะไม่มีอำนาจในการต่อสู้ใด ๆ แต่ก็ถือได้ว่า “จักรพรรดิ” เป็นแหล่งของอำนาจที่สำคัญของการปกครองในหลายช่วงของประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นอย่างชัดเจน

จากประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับการสละราชสมบัตินั้นอาจกล่าวได้ว่า “การสละราชสมบัติ” เป็นธรรมเนียมปฏิบัติของราชสำนักยามาโตะมาตั้งแต่สมัยโบราณและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยรักษาราชวงศ์ยามาโตะให้ดำเนินสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

CHIANG MAI
UNIVERSITY PRESS

ISBN (e-Book) : 978-616-398-692-4

9 786163 986924

บทที่ 1

เรื่องทั่วไป
เกี่ยวกับ
ราชวงศ์ยามาโตะ

ราชวงศ์ของประเทศญี่ปุ่น คือ ราชวงศ์ยามาโตะ (大和朝廷) มีสมาชิกที่ยังคงอยู่ในราชวงศ์ในปัจจุบันจำนวน 17 พระองค์ และหากนับจากสมัยเทมตันานตั้งแต่จักรพรรดิจิมมุ จักรพรรดิพระองค์แรกซึ่งมีบันทึกว่าขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ 660 ปีก่อนคริสต์ศักราชจนถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 2022) แล้วพบว่าราชวงศ์ยามาโตะมีการสืบราชสมบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 2,682 ปี¹ และเป็นราชวงศ์ที่มีการสืบราชสมบัตินานที่สุดในโลก

ในหนังสือเรียนประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง นักเรียนชั้นมัธยมปลายในประเทศญี่ปุ่นจะได้เรียนและท่องชื่อของจักรพรรดิในลำดับต่าง ๆ ตั้งแต่องค์ที่ 1-124 เริ่มจากจักรพรรดิจิมมุ (รูปที่ 1) ตามที่ปรากฏในบันทึกประวัติศาสตร์โบราณคือ โคจิกิ (古事記) (รูปที่ 2-3) และนิฮงโชกิ² (日本書紀) (รูปที่ 4-5) เช่น จักรพรรดิจิมมุ จักรพรรดิซูอิเซ จักรพรรดิอันเน จักรพรรดิอิตะคุ จักรพรรดิโคโซ จักรพรรดิโคอิง จักรพรรดิโคโร และจักรพรรดิโคเง็ง ซึ่งเป็นชื่อของจักรพรรดิตั้งแต่ช่วงเริ่มแรกของราชวงศ์ยามาโตะที่ถูกเขียนไว้ในบันทึก โคจิกิ และ นิฮงโชกิ และต้องท่องจำชื่อของจักรพรรดิจนถึงสมัยจักรพรรดิโชวะ (องค์ที่ 124)

¹ไม่พิจารณาในรายละเอียดถึงการศึกษาเชิงลึกทางประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นที่มีการถกเถียงเรื่องการมีตัวตนของจักรพรรดิองค์ที่ 2 – 9 และการขาดช่วงของราชวงศ์ในสมัยจักรพรรดิบุเรดสึ (องค์ที่ 25).

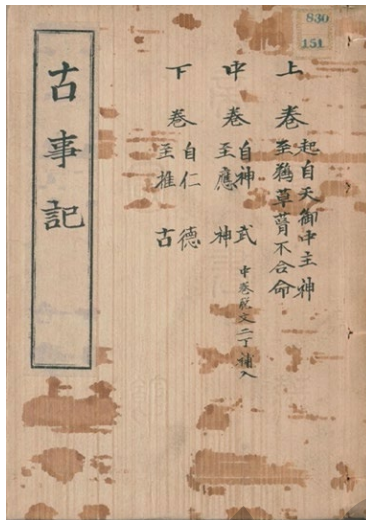
²ออกเสียงได้ว่า “โคะจิคิ” และ “นิฮงโชคิ” แต่เนื่องจากผู้เขียนใช้คำว่า “โคจิกิ” และ “นิฮงโชกิ” ด้วยการทับศัพท์แบบราชบัณฑิตยสถานในเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ จึงขอใช้คำว่า “โคจิกิ” และ “นิฮงโชกิ” เพื่อไม่ให้สับสนกับเอกสารที่เคยเขียนไว้.

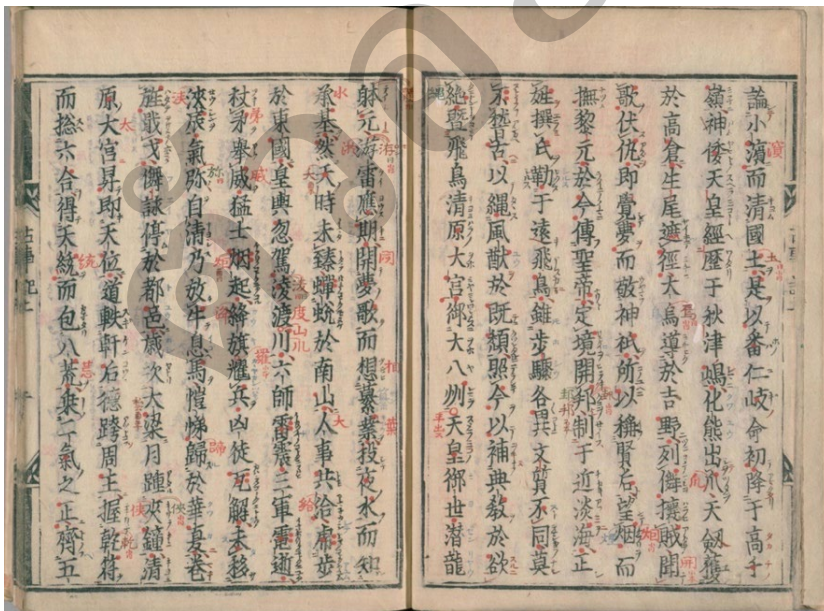

รูปที่ 1 ตัวอย่างภาพของจักรพรรดิจิมมุในหนังสือประวัติศาสตร์สำหรับเยาวชน「少年日本歴史読本. 第四編」(ได้รับความอนุเคราะห์จาก National Diet Library of Japan)

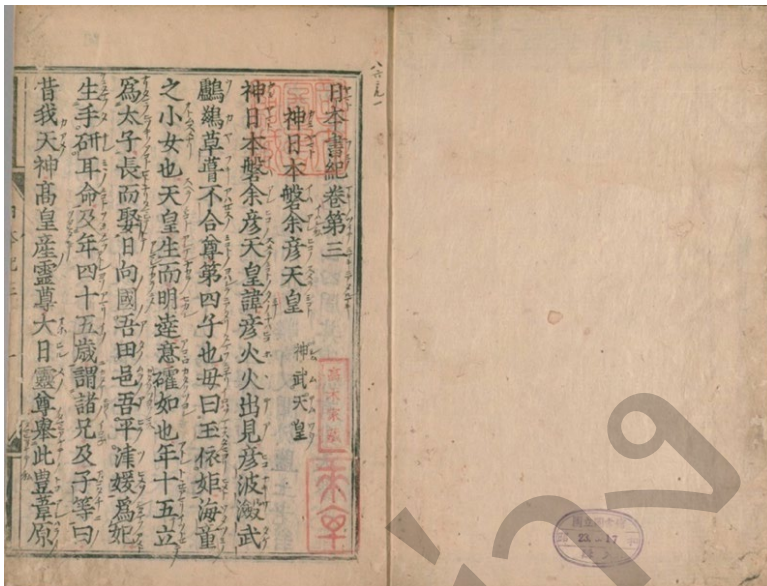

รูปที่ 2 หน้าปกของบันทึกโคจิกิ (ได้รับความอนุเคราะห์จาก National Diet Library of Japan)

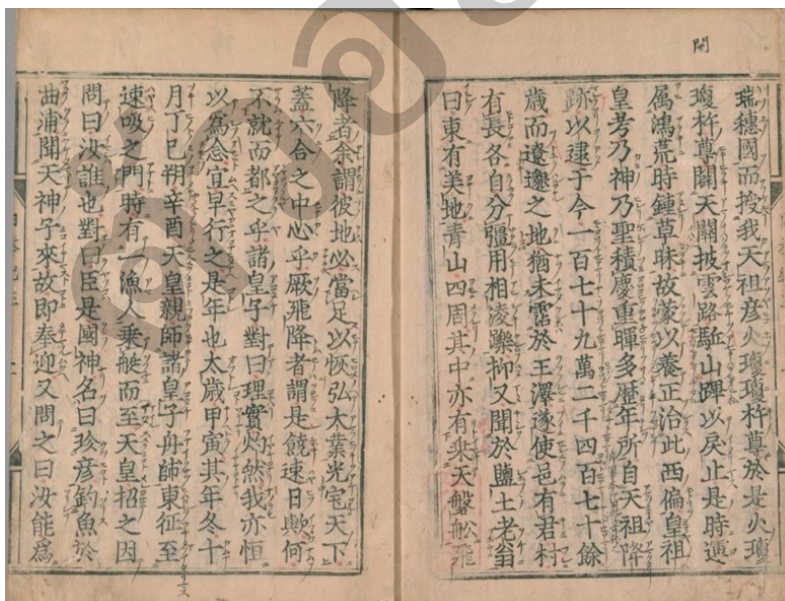

รูปที่ 3 ตัวอักษรภายในบันทึกโคจิกิ (ได้รับความอนุเคราะห์จาก National Diet Library of Japan)

รูปที่ 4 ด้านในของบันทึกนิฮงโชกิ (ได้รับความอนุเคราะห์จาก National Diet Library of Japan)

รูปที่ 5 ด้านในของบันทึกนิฮงโชกิ (ได้รับความอนุเคราะห์จาก National Diet Library of Japan)

แต่หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง หนังสือประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลายของประเทศญี่ปุ่นก็ไม่ปรากฏลำดับชื่อของจักรพรรดิให้นักเรียนท่องจำแต่จะมีเพียงชื่อ “อิมิโกะ” ซึ่งปรากฏในชื่อของผู้ปกครองอาณาจักรยามาโตะ (邪馬台国) ตามที่ปรากฏในเอกสาร *กิซิวะจินเด็น* (魏志倭人伝) ซึ่งเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ของจีนเกี่ยวกับ “อาณาจักรวะ” ของญี่ปุ่นในสมัยโบราณที่ถือว่าเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นในสมัยโบราณนั้นยังไม่มีตัวอักษรญี่ปุ่นมีเพียงแต่ตัวอักษรจีนที่นำเข้ามาใช้ ดังนั้นหนังสือประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นในปัจจุบันจึงเขียนตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความเชื่อถือได้คือ ตัวอักษรจีนที่ปรากฏบนแท่งหินหรือปรากฏบนอุปกรณ์โลหะในสมัยโบราณและจากบันทึกของจีนนั่นเอง ทั้งนี้ ชื่อของจักรพรรดิหลายพระองค์ตั้งแต่ต้นราชวงศ์ยามาโตะก็ไม่ได้ปรากฏบนหลักฐานเหล่านั้นและมีเพียงชื่อของอิมิโกะเท่านั้น และถึงแม้บันทึก *นิฮงโชกิ* จะเขียนโดยอ้างอิงจากบันทึกของเอกสาร *กิซิวะจินเด็น* ของจีนซึ่งมีการเขียนถึงอิมิโกะแต่ชื่อของอิมิโกะก็ไม่ปรากฏในเวทตำนานทั้งในบันทึก *โคจิจิกิ* และ *นิฮงโชกิ* เช่นกัน ซึ่งประเด็นนี้เป็นข้อสังเกตของศาสตราจารย์โอสึโทโอรุ³ (大津透) แห่งมหาวิทยาลัยโตเกียวว่าอิมิโกะนั้นน่าจะหมายถึงจักรพรรดินิจิงงุ (神功皇后) (รูปที่ 6) ซึ่งเป็นจักรพรรดินีของจักรพรรดิซูโอ (องค์ที่ 14) ซึ่งปรากฏทั้งในบันทึก *โคจิจิกิ* และ *นิฮงโชกิ* แต่ผู้เขียนยังไม่พบข้อสรุปของประเด็นนี้ในเอกสารทางวิชาการใด ๆ

รูปที่ 6 จักรพรรดินิจิงงุ เขียนโดยสึคิโอะกะโยะชิโทะชิ (月岡芳年) 「大日本史略図会」 (ได้รับความอนุเคราะห์จาก Hagi Uragami Museum)

³ศาสตราจารย์ทางประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นโบราณของมหาวิทยาลัยโตเกียว.

ในหนังสือเล่มนี้จะเขียนถึงจักรพรรดิญี่ปุ่นในราชวงศ์ยามาโตะซึ่งมีทั้งหมด 126 พระองค์ โดยไม่ได้มุ่งประเด็นของจักรพรรดิที่เกิดจากการสร้างขึ้นมาในเวทตำนาน ทั้งนี้ การนับลำดับของ จักรพรรดิที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ไม่ได้เป็นการนับมาตั้งแต่สมัยโบราณแต่เริ่มมีการเรียบเรียงตั้งแต่สมัย เมจิในปี ค.ศ. 1870 และมีการเพิ่มจักรพรรดิจำนวน 3 พระองค์ซึ่งแต่เดิมไม่ได้ถูกยอมรับว่าเป็น จักรพรรดิในประวัติศาสตร์เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้แก่

- จักรพรรดิโคบุ (องค์ที่ 39) มีการสันนิษฐานว่า ไม่ได้ขึ้นครองราชย์จริง
- จักรพรรดิจุนิน (องค์ที่ 47) ถูกเรียกว่า อาวะจิโฮเต⁴ (淡路廢帝)
- จักรพรรดิชูเคียว (องค์ที่ 85) ถูกเรียกว่า คูโจโฮเต⁵ (九条廢帝)

ในปี ค.ศ. 1910 มีการถกเถียงในวงวิชาการประวัติศาสตร์ว่า ระหว่างราชสำนักเหนือและ ราชสำนักใต้ นั้นจักรพรรดิจากราชสำนักใดถือได้ว่าเป็นผู้ปกครองที่แท้จริงในช่วงของสมัยราชสำนัก เหนือ-ใต้⁶ และในปี ค.ศ. 1911 จักรพรรดิเมจิทรงตัดสินใจให้จักรพรรดิจากราชสำนักใต้เป็นผู้ปกครอง ที่แท้จริงในช่วงนั้น ทั้งที่จักรพรรดิเมจิเองก็สืบเชื้อสายมาจากราชสำนักเหนือ จึงมีการนับจักรพรรดิ จากราชสำนักใต้ให้เป็นส่วนหนึ่งในลำดับของจักรพรรดิที่ขึ้นครองราชย์สืบต่อกันมาและนับราชสำนัก เหนือให้แยกออกมาจากลำดับของจักรพรรดิที่ขึ้นครองราชย์ และต่อมาในปี ค.ศ. 1926 ซึ่งเป็นช่วง สมัยไทโช มีการยืนยันการครองราชย์ของจักรพรรดิโชเค (องค์ที่ 98) จากราชสำนักได้อีกพระองค์หนึ่ง จำนวนลำดับของจักรพรรดิจึงมีเพิ่มขึ้นและนับได้ถึง 126 พระองค์จนถึงสมัยปัจจุบัน ซึ่งรายละเอียด เกี่ยวกับจักรพรรดิทั้ง 126 พระองค์นั้นจะกล่าวถึงในบทที่ 2 ต่อไป

เรื่องพื้นฐานที่เกี่ยวกับจักรพรรดิและราชวงศ์ยามาโตะมีดังนี้ คือ

1. เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับจักรพรรดิญี่ปุ่น

1.1 บทบาทและสถานะของจักรพรรดิญี่ปุ่น

ในประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของราชวงศ์ยามาโตะนั้น จักรพรรดิมีบทบาทหน้าที่และมีสถานะ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์โดยเฉพาะสถานการณ์ทางการเมืองการปกครองในสมัยนั้น ๆ หน้าที่ของจักรพรรดิที่ปรากฏในประวัติศาสตร์คือ ผู้นำทางจิตวิญญาณหรือผู้นำทางพิธีกรรม ที่ทำหน้าที่อธิษฐานเพื่อความสงบสุขของประเทศชาติและประชาชนดังปรากฏในบันทึกเกี่ยวกับ

⁴คำว่า โฮเต (廢帝) หมายถึง จักรพรรดิที่ถูกบังคับให้พ้นตำแหน่ง และจักรพรรดิจุนินถูกเนรเทศไปยังเกาะอาวะจิ.

⁵ขึ้นครองราชย์โดยไม่มีพิธีขึ้นครองราชย์และพิธีโคโจโฮ ถูกบังคับให้พ้นตำแหน่งในระหว่างที่อาศัยที่คฤหาสน์ของพระอัยกา ซึ่งเป็นขุนนางตระกูลคูโจ.

⁶ราชสำนักเหนือตั้งที่เมืองเกียวโตและราชสำนักใต้ตั้งที่เมืองโยะชิโนะ.

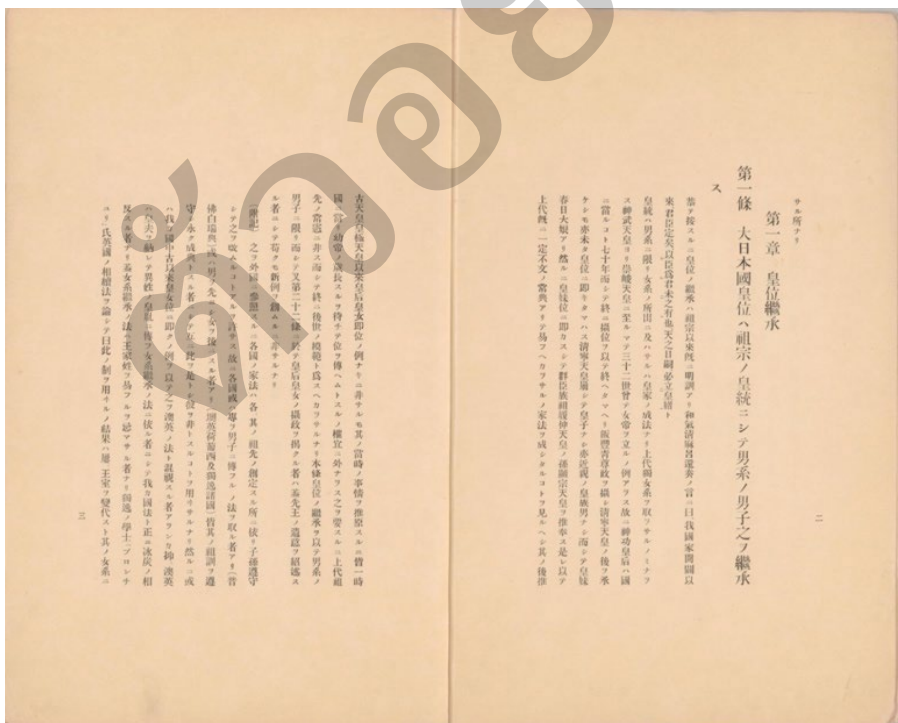
พิธีกรรมต่าง ๆ ของราชสำนักซึ่งเป็นบทบาทที่มีความชัดเจนตั้งแต่สมัยเฮอันเป็นต้นมา แต่ในบางยุคสมัยของประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นจักรพรรดิก็มีบทบาทเป็นผู้นำในการปกครองและการทหาร และในบางยุคสมัยจักรพรรดิก็เป็นเพียงหุ่นเชิดของผู้นำในการปกครองในสมัยนั้นเช่นกัน

แม้ในรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นสมัยใหม่หรือสมัยเมจิและรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นสมัยปัจจุบันหรือช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐธรรมนูญก็มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของจักรพรรดิที่แตกต่างกันซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งจักรวรรดิญี่ปุ่นในสมัยเมจิกำหนดให้จักรพรรดิเป็นผู้นำสูงสุดของประเทศ ในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่นซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมานั้นกำหนดให้จักรพรรดิเป็นสัญลักษณ์ของประเทศ มีหน้าที่ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเช่น การเยี่ยมเยียนราษฎรซึ่งประสพภัยในท้องถิ่นต่าง ๆ การเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของราชสำนัก การพบปะแลกเปลี่ยนกับผู้นำของประเทศต่าง ๆ ในฐานะผู้นำของประเทศญี่ปุ่น และมีหน้าที่อธิษฐานเพื่อความสงบสุขของประเทศชาติและประชาชนเป็นต้น และจักรพรรดิไม่มีอำนาจในการปกครองและจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการปกครอง แม้แต่กฎหมายที่เกี่ยวกับราชวงศ์หรือ โคซิดสึเต็มปัง (皇室典範) (รูปที่ 7-8) ของราชวงศ์ยามาโตะที่ประกาศขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สองในปี ค.ศ. 1947 ก็ถูกกำหนดไว้ให้อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่นเช่นกัน

รูปที่ 7 หน้าปกของโคจิตสึเต็มปัง 「皇室典範」 (ได้รับความอนุเคราะห์จาก National Diet Library of Japan)

รูปที่ 8 ภายในเอกสารโคจิตสึเต็มปัง 「皇室典範」 (ได้รับความอนุเคราะห์จาก National Diet Library of Japan)

แต่หากย้อนกลับไปดูบทบาทของจักรพรรดิในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สองจะพบว่า จักรพรรดิและสมาชิกในราชวงศ์มีบทบาททางการเมืองการปกครองและการทหารด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ จักรพรรดิโวะและสมาชิกของราชวงศ์ยามาโตะยังเป็นผู้ครอบครองสมบัติมหาศาล อีกทั้งจักรพรรดิยังมีสถานะเป็นเทพเจ้าที่ยังมีชีวิตอยู่ (現人神 ^{あらひとがみ} = Living God) ซึ่งแตกต่างกับ จักรพรรดิอากิฮิโตะที่ขึ้นครองราชย์หลังสงครามโลกครั้งที่สองอย่างสิ้นเชิง

1.2 การเรียกขานพระนามของจักรพรรดิ

คำว่า “เท็นโน” (天皇) เป็นคำที่ใช้เรียกจักรพรรดิของราชสำนักยามาโตะ แต่เดิมใช้คำว่า “โอคิมิ” (大王) เพื่อเรียกผู้ปกครองสูงสุดซึ่งมีอำนาจปกครองอาณาจักรต่าง ๆ และเริ่มใช้คำว่า “เท็นโน” เพื่อแสดงความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกับจักรพรรดิของจีน โดยพบคำว่า “เท็นโน” ครั้งแรกบนการบันทึกแผ่นไม้ที่เรียกว่า มุกัง (木棺) ซึ่งถูกบันทึกในราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ 7

ในปัจจุบันเรียกจักรพรรดิที่ยังครองราชย์อยู่ว่า คินโจเท็นโน (今上天皇) และการเรียกขานพระนามจักรพรรดิว่า จักรพรรดิเมจิ จักรพรรดิไทโช หรือจักรพรรดิโวะนั้นเป็นการเรียกขานจักรพรรดิที่สิ้นพระชนม์ไปแล้ว ปัจจุบันจึงยังไม่เรียกจักรพรรดิอากิฮิโตะว่า “จักรพรรดิเฮเซ” นั่นเอง

นอกจากนี้ ยังมีการเรียกจักรพรรดิซึ่งสามารถพบในสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันด้วยคำว่า “เท็นโน” และคำว่า “เฮกะ” หรือ บางครั้งจะพบคำว่า “เท็นโนเฮกะ” (天皇陛下) ด้วยเช่นกัน ส่วนในอดีตนั้นจะมีการเรียกหลายแบบ เช่น มิคาโดะ (みかど) โทจิน (当今) และ โอะไดริชามะ (御内裏様) และเมื่อสละราชสมบัติแล้วจะมีการเรียกชื่อตามด้วยคำว่า “อิน” (院) และหากมีจักรพรรดิที่สละราชสมบัติหลายพระองค์ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาเดียวกันบางครั้งจะมีการเรียกว่า “ฮงอิน” (本院) และ “ชินอิน” (新院) และยังเรียกว่า “อิน” ท่านที่ 1 หรืออิโนะอิน (一の院) และ “อิน” ท่านที่ 2 หรือนิโนะอิน (二の院) ซึ่ง “ฮงอิน” และ “อิโนะอิน” จะเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าและอาวุโสกว่า “ชินอิน” และ “นิโนะอิน” และยังมีการเรียกตามที่ตั้งจุฬาลงกรณ์ที่อาศัยหลังจากการสละราชสมบัติ เช่น นิโจอิน (二条院) และซันโจอิน (三条院) ด้วยเช่นกัน

1.3 ไตรราชกฤตภัณฑ์

บนเกาะญี่ปุ่นในสมัยโบราณ สิ่งที่เป็นสัญลักษณ์แสดงว่าเป็นผู้ปกครองนั้นจะต้องเป็นผู้ครอบครองของ 3 อย่างได้แก่ กระบอก ดาบและหินอัญมณี ซึ่งนักโบราณคดีขุดพบสิ่งเหล่านี้ในหลุมศพโบราณหลายแห่งโดยเฉพาะในพื้นที่ทางด้านเหนือของเกาะคิวชู ต่อมาสิ่งของทั้ง 3 อย่าง

จึงกลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของการดำรงตำแหน่งจักรพรรดิคือ จะต้องเป็นผู้ครอบครอง ไตรราชกกุธภัณฑ์ หรือ ซันซุโนะจิงจิ (三種の神器) ซึ่งประกอบด้วยสิ่งของ 3 อย่าง คือ

1. กระจกศักดิ์สิทธิ์ยาตะ ^{やたのかかみ} (八咫鏡) กระจกศักดิ์สิทธิ์อันหลักที่เป็นของเก่าแก่ที่ถูกเก็บรักษาที่ศาลเจ้าอิเซะ (伊勢神宮) จังหวัดมิเอะ และยังมีกระจกศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้สำหรับสักการะเทพเจ้าอามาเตราซุซึ่งถูกเก็บรักษาไว้ที่อาคารคาชิโคะโดะโคะโระ (賢所) หนึ่งในอาคารไม้ 3 หลัง หรือ อาคารคิวกุซันเด็น (宮中三殿) เพื่อใช้ประกอบพิธีทางศาสนาภายในพระราชวังอิมพีเรียล
2. ดาบศักดิ์สิทธิ์คุซะนะจิ ^{くさなぎのつるぎ} (草薙剣) ดาบศักดิ์สิทธิ์อันหลักที่เป็นของเก่าแก่ที่ถูกเก็บรักษาที่ศาลเจ้าอัสสึตะ (熱田神宮) จังหวัดไอจิซึ่งเป็นศาลเจ้าเก่าแก่เป็นอันดับสองของประเทศญี่ปุ่น และยังมีดาบศักดิ์สิทธิ์อีกเล่มหนึ่งถูกเก็บไว้ที่ห้องที่เรียกว่า เก็นจิโนะมะ (剣璽の間) ข้างห้องบรรทมของจักรพรรดิภายในบริเวณพระที่นั่งฟูคิอะเงะ
3. อัญมณีสักดิ์สิทธิ์ยาซะคะนิ ^{やさかにのまがたま} (八尺瓊勾玉) อัญมณีสักดิ์สิทธิ์ซึ่งถูกเก็บรักษาไว้ที่เก็นจิโนะมะเช่นกัน

ไตรราชกกุธภัณฑ์ที่ถูกเก็บรักษาไว้นั้นจะถูกเก็บไว้ในกล่องที่ปิดไว้อย่างมิดชิด กล่าวกันว่า แม้แต่จักรพรรดิก็นำมาเปิดดูได้

ไตรราชกกุธภัณฑ์มีความเป็นมาตั้งแต่สมัยเริ่มตั้งราชวงศ์ยามาโตะ และต้องประสบกับภัยต่าง ๆ เช่นเดียวกับราชวงศ์ยามาโตะ เช่น ในการรบที่ดันโนะอุระซึ่งเป็นการรบระหว่างตระกูลเก็นจิกับตระกูลเฮจินั้น ฝ่ายตระกูลเฮจิได้นำไตรราชกกุธภัณฑ์นี้ไปพร้อมกับจักรพรรดิอันโตะคุ และเมื่อพระอัยยิกา (ยาย) คือ แม่ชินโนะอามะ⁷ พาจักรพรรดิอันโตะคุ⁸ (องค์ที่ 81) กระโดดลงไปในทะเลเพื่อฆ่าตัวตายนั้น ดาบศักดิ์สิทธิ์ก็สูญหายไปในทะเลด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ในสงครามระหว่างราชสำนักเหนือ-ใต้ก็มีเหตุการณ์เกี่ยวกับไตรราชกกุธภัณฑ์คือ ในช่วงที่มีการแย่งชิงอำนาจระหว่างราชสำนักเหนือ-ใต้ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1336 โกะไดโงะโจโกะ⁹ หนีออกจากเมืองเกียวโตไปประทับที่พระตำหนักโยะชิโนะอังกุ (吉野行宮) เมืองโยะชิโนะพร้อมกับนำไตรราชกกุธภัณฑ์ไปด้วย และไม่เคยยอมรับการครองราชย์ของจักรพรรดิโคเมียว พร้อมทั้งประกาศที่พระตำหนักที่โยะชิโนะว่า ไตรราชกกุธภัณฑ์ที่มอบให้จักรพรรดิโคเมียวนั้นเป็นของปลอม ซึ่งในสมัยของจักรพรรดิโกะไดโงะ

⁷ ภรรยาของไทระโนะคิโยโมริ.

⁸ อายุ 8 ขวบ.

⁹ จักรพรรดิโกะไดโงะซึ่งสละราชสมบัติแล้ว.

มีการทำไตรราชกฤษฎีกาได้ถึง 3 ชุด การครอบครองไตรราชกฤษฎีกาของจักรพรรดิโกะไดโงะจึงทำให้นักประวัติศาสตร์ในสมัยปัจจุบันตีความว่า ราชสำนักใต้ของจักรพรรดิโกะไดโงะนั้นเป็นสายที่ครองราชย์อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ. 1392 เมื่อจักรพรรดิโกะคาเมยามะ (องค์ที่ 99) เจริญอย่างสันติกับรัฐบาลมุโระมะจิและราชสำนักเหนือ โชกุนอาชิคางะโยะชิมิตสึ (足利義満) จึงมีข้อเสนอให้จักรพรรดิโกะคาเมยามะ (องค์ที่ 99) สละราชสมบัติและส่งมอบไตรราชกฤษฎีกาให้แก่อจักรพรรดิโกะโคเม็ตสึ (องค์ที่ 100) แห่งราชสำนักเหนือ และราชสำนักเหนือจึงครอบครองไตรราชกฤษฎีกาจนถึงปัจจุบัน

1.4 การขึ้นครองราชย์

ช่วงสมัยโบราณการปกครองอาณาจักรยามาโตะของผู้นำสูงสุดเป็นตำแหน่งที่เรียกว่า “โอคิมิ” (大王) ซึ่งเป็นตำแหน่งของผู้ปกครองที่ปกครองบรรดา “โอ” (王) หรือผู้ปกครองของอาณาจักรต่าง ๆ และเป็นการปกครองอาณาเขตเฉพาะบริเวณคิโน (畿内) ในบริเวณตะวันตกของประเทศญี่ปุ่นปัจจุบันแต่ยังไม่ได้ปกครองทั้งประเทศญี่ปุ่น

ต่อมาอาณาจักรยามาโตะเริ่มมีอำนาจราวกลางคริสต์ศตวรรษที่ 4 และขยายอาณาเขตครอบครองจากตอนเหนือของเกาะคิวชูไปจนถึงตอนกลางของเกาะฮอนชูและเป็นจุดเริ่มต้นของราชสำนักยามาโตะ (大和朝廷 = Yamato Imperial Court) ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของราชวงศ์ญี่ปุ่นในปัจจุบัน ราชสำนักยามาโตะจึงเป็นราชวงศ์ที่มีการสืบทอดการปกครองราชสำนักมาช้านานและมีการสืบทอดราชสมบัติหลายแบบ เช่น จากพ่อไปสู่ลูก ลูกไปสู่แม่ แม่ไปสู่ลูก น้ำไปสู่หลาน พี่ไปสู่น้องและน้องไปสู่พี่ โดยไม่ได้จำกัดให้เป็นแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะและไม่จำกัดเพียงการสืบทอดราชสมบัติจากพ่อไปสู่ลูกชายคนโต

นอกจากนี้ ในราชวงศ์ยามาโตะยังมีเจ้าหญิงขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดินี 8 พระองค์ใน 10 รัชสมัย¹⁰ แสดงให้เห็นว่าการขึ้นครองราชย์ในสมัยก่อนสมัยเมจินั้นไม่ได้จำกัดเพียงเฉพาะเจ้าชายเท่านั้น นอกจากนี้ กฎหมายโยโร (養老律令) และกฎหมายไทโฮ (大宝律令) ยังกำหนดเงื่อนไขให้รัชทายาทของจักรพรรดินีสามารถขึ้นครองราชย์ได้เช่นกัน¹¹ และในราชสำนักยามาโตะตั้งแต่ก่อนสมัยเมจิมีกฎเกี่ยวกับการขึ้นครองราชย์ของเจ้าชายที่เกิดจากพระชายาลำดับรองและพระสนมที่ไม่ได้เกิดจากจักรพรรดินี แสดงให้เห็นว่า การขึ้นครองราชย์ของรัชทายาทในสมัยก่อนนั้นมีความยืดหยุ่นกว่าสมัยปัจจุบัน

¹⁰ มีจักรพรรดินี 2 พระองค์ที่ขึ้นครองราชย์ 2 ครั้ง.

¹¹ แต่ต้องเป็นจักรพรรดินีที่อภิเษกสมรสกับจักรพรรดิเท่านั้น.

